

Η γλώσσα των νέων

Το χάσμα γενεών... μετριέται και με λέξεις

Η νέα «αργκό» με φράσεις δανεικές από την αγγλική και τη νέα τεχνολογία και η ανεξάντλητη ευρηματικότητα των εφήβων

Της Έλενας Καρανάτση

Τι να πάρει πρέφα μωρέ το ζαρζαβατικό! Εμείς, πάντως, την κάναμε με ελαφρά πηδηματάκια και πήγαμε να λιώσουμε στο μπαρ. Τα άλλα τα λαμόγια ήρθαν αργάμισα και ήταν ήδη αλοιφή. Αύριο παίζει ένα πάρτυ, σούπερ χλίδα. Στο πολύ ζεβουαζιόν μας κόβω πάλι! Τουτέστιν: «Τι να καταλάβει η βραδύνους! Εμείς, πάντως, φύγαμε προσεκτικά, χωρίς να μας δουν, και πήγαμε στο μπαρ για να πιούμε πολύ. Οι άλλοι οι απατεώνες ήρθαν πολύ πιο αργά απ' ό,τι τους περιμέναμε και ήταν ήδη μεθυσμένοι. Αύριο θα γίνει ένα πάρτυ μέσα στη χλιδή και θα περάσουμε πολύ ωραία, αφού και άνετοι θα είμαστε και τίποτα δεν θα πληρώσουμε». Μετάφραση δεν χρειάζονται μόνο τα κείμενα της αρχαίας ελληνικής γραμματείας αλλά και οι συνθηματικές φράσεις, τα ιδιώματα των νέων, τα οποία για τους πολλούς (και μεγαλύτερους) μοιάζουν με terra incognita.

Πεδία συνεννόησης: Πρόκειται για τη σύγχρονη γλώσσα των νέων, ένα είδος αργκό, «κοινωνιολέκτου», όπως την ονομάζουν οι Έλληνες γλωσσολόγοι, η οποία τείνει να υιοθετηθεί και από άλλες ηλικιακές ομάδες. Ορισμένες φράσεις παλαιότερης αργκό μπορεί και να αποτελούν πεδία συνεννόησης μεταξύ διαφορετικών γενεών, όπως το «τα πήρα στο κρανίο» ή «στάνιαρα», που αποτελούν πλέον κομμάτι της καθομιλουμένης. Ωστόσο, υπάρχουν πιο πρόσφατα λεκτικά δημιουργήματα των νέων, τα οποία ουδόλως αναγνωρίζουν οι πρεσβύτεροι.

Δεν είναι λίγοι οι επικριτές των νεανικών «πειραματικών νεολογισμών», φιλόλογοι αλλά και οι ίδιοι οι γονείς, οι οποίοι υποστηρίζουν ότι αποδυναμώνεται η ελληνική γλώσσα. «Μπορεί η γλώσσα να είναι ζωντανός οργανισμός και να αφομοιώνει τους νεωτερισμούς και τις όποιες επιδράσεις, να προσαρμόζεται στις εξελίξεις, αυτό όμως δεν σημαίνει ότι είναι και το ιδανικό. Είναι σαν να προσαρμόζεται ο άνθρωπος, ένας ζωντανός οργανισμός στα μεταλλαγμένα τρόφιμα. Αυτό έχει κόστος. Το ίδιο συμβαίνει και στη γλώσσα», υποστηρίζει στην «Κ» ο φιλόλογος κ. Σάκης Ανδρουλάκης και εξηγεί ότι «η εκτεταμένη χρήση της αργκό έχει αντίκτυπο στον πολιτισμό, διότι όταν η γλώσσα γίνεται πιο φτωχή, τότε και η σκέψη γίνεται πιο φτωχή, αφού η σκέψη αντικατοπτρίζεται στη γλώσσα και αντιστρόφως. Έτσι, επιφανειακό λεξιλόγιο ισοδυναμεί με επιφανειακή σκέψη. Επομένως, είναι χρέος του εκπαιδευτικού να μεταδώσει στους μαθητές του τη δύναμη της ποιότητας του λόγου και να μην υποτιμήσει το πρόβλημα της αργκό». Ωστόσο, αρκετοί γλωσσολόγοι υποστηρίζουν το αντίθετο, ότι δηλαδή η γλώσσα εμπλουτίζεται και ζωντανεύει και άρα δεν κινδυνεύει να αλλοιωθεί. «Δεν παθαίνει τίποτα η ελληνική γλώσσα από τις παρεμβάσεις που επιχειρούν οι νέοι και αυτή είναι μία θέση διατυπωμένη από την πλειονότητα των ειδικών επιστημόνων», λέει στην «Κ» η κ. Μαρία Θεοδωροπούλου, λέκτορας στο ΑΠΘ και επιστημονική συνεργάτης του

Κέντρου Ελληνικής Γλώσσας, στο τμήμα Γλωσσολογίας. «Οι περισσότεροι γλωσσολόγοι όταν αναφέρονται στη γλώσσα των νέων μιλούν για μια γλώσσα

δημιουργική, που μπορεί να υιοθετείται και από μεγαλύτερες ηλικίες ως ένδειξη νεανικότητας. Οι νέοι είναι ζωντανοί σε όλα τους, νιώθουν την ανάγκη να διαφοροποιηθούν, οπότε η «κοινωνιόλεκτός τους» είναι δείκτης ταυτότητας και συνοχής της παρέας. Είναι άλλο η κοινή νέα ελληνική που χρησιμοποιούμε και άλλο η γλώσσα που χρησιμοποιούμε στην παρέα.

Φυσικά, οι νέοι έχουν την ευελιξία να μη χρησιμοποιούν αργκό σε επίσημες περιστάσεις».

Τρόποι και αιτίες που δημιουργούν δική τους γλώσσα

Σύμφωνα με τον δρα Γλωσσολογίας Γιάν. Ανδρουτσόπουλο, «η δημιουργία και η ανανέωση του νεανικού λεξιλογίου γίνεται με 4 τρόπους: α) Αλλαγή σημασίας (π.χ. κόκαλο = μεθυσμένος). β) Δανεισμός, κυρίως από τα αγγλικά (χάι = κεφάλτος). γ) Επιλογές προτύπων σχηματισμού λέξεων για κατηγορίες της νεανικής κουλτούρας με αγγλική βάση (π. χ. γκραφίτας, τσοπεράς, μεταλάς κ.ά.). δ) Τροποποίηση λέξεων χωρίς αλλαγή της βασικής τους σημασίας (π.χ. τσιγάρο, τσιγαριά) είτε με σύντμηση (π.χ. ματσωμένος, ματσό)».

Οι νέοι αναπτύσσουν δικούς τους τρόπους έκφρασης για τρεις λόγους: Πρώτον κοινωνιολογικούς, καθώς τα κοινωνικά τους δίκτυα είναι στενότερα από αυτά των ενηλίκων, γεγονός που εντείνει την πίεση γλωσσικής συμμόρφωσης με την παρέα. Οι συμβάσεις γλωσσικής ευγένειας και απόστασης που απαιτούνται στην ενήλικη ζωή δεν έχουν αναπτυχθεί πλήρως στην εφηβεία. Δεύτερον για ψυχολογικούς, καθώς η απόρριψη κατεστημένων τρόπων συμπεριφοράς και ο πειραματισμός με εναλλακτικά μοντέλα εκφράζονται και γλωσσικά. Τρίτον επικοινωνιακούς, αφού λειτουργίες της γλώσσας, όπως η εκφραστικότητα, η πρωτοτυπία και το γλωσσικό παιχνίδι είναι ισχυρότερες στη νεανική ηλικία απ' ό,τι στη μετέπειτα ζωή.

Ο κ. Ανδρουτσόπουλος υποστηρίζει στην «Κ» ότι στην Ελλάδα, ο ημερήσιος και περιοδικός Τύπος προβάλλει κατά κανόνα μια στρεβλωμένη εικόνα του νεανικού λεξιλογίου, παρουσιάζει τη γλώσσα ως κάτι «ακατανόητο» και την αξιολογεί με στερεότυπα (π. χ. συρρίκνωση του λεξιλογίου σε 150 λέξεις) που δεν έχουν επιστημονική βάση. Ένα τέτοιο στερεότυπο είναι η μη αναγνώριση του γεγονότος ότι οι κοινωνικές ομάδες αναπτύσσουν ένα ιδιαίτερο είδος λόγου που εξυπηρετεί την εσωτερική επικοινωνία της ομάδας και ταυτόχρονα ορίζει και την ταυτότητά της».

Η γλώσσα των νέων

✚ Τι εννοούμε με τη φράση «γλώσσα των νέων»;

.....
.....
.....
.....

✚ Αυτές οι γλωσσικές επιλογές των νέων διχάζουν την κοινωνία. Αποτελούν πλούτο ή απειλή;

ΘΕΣΗ ΤΩΝ ΕΠΙΚΡΙΤΩΝ

-
-

ΘΕΣΗ ΤΩΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΩΝ

-
-
-

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

A)

B)

Γ)

Δ)

Ε)

Στ)

Ζ)

Για να αποφεύγω τις επαναλήψεις!

- γλώσσα των νέων
- λεκτικά δημιουργήματα των νέων
- γλωσσικές επιλογές/προτιμήσεις των νέων
- συνθηματικές φράσεις
- ιδιώματα των νέων
- κοινωνιόλεκτος-αργκό των νέων
- η γλωσσική «terra incognita» των νέων
- νεανικοί πειραματικοί νεολογισμοί
- νεανικές γλωσσικές παρεμβάσεις στην καθομιλουμένη

- καθομιλουμένη γλώσσα
- κατεστημένη
- επίσημη ισχύουσα
- καθιερωμένη κοινή νεοελληνική

ΑΙΤΙΕΣ

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.
- 7.